

VÆKST OG GRØN ØKONOMI 28. december 2017

DEBATINDLÆG

Dansk økonomis tre største udfordringer

Skrevet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

Dansk økonomi har lagt krisen bag sig, men der er mange udfordringer at tage fat på. Vi skal sikre, at vi fortsat kan være blandt de mest velstående og mest lige i verden. Det er ikke nemt, men hvis vi prøver at undgå de værste finansielle risici og anvender det såkaldte økonomiske råderum fornuftigt samt investerer i mennesker, er det muligt.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Dansk økonomi har lagt krisen bag sig. De sidste fire år har budt på uafbrudt jobfremgang i den private sektor, og det jobtab vi led under krisen, er nu ved at være indhentet. Samtidig er der udsigt til en kraftig vækst i arbejdsstyrken, som giver grobund for, at dansk økonomi kan vokse med 2 pct. om året. Selvom krisen er overstået, er der dog alligevel masser af udfordringer at tage fat på:

For det første er dansk økonomi ikke vaccineret mod nye kriser. Det vil være naivt at tro, at vi kommer til at opleve 10-15 år uden nogen form for konjunkturtilbageslag. Én af de største farer mod dansk økonomi er de bobler, der kan opstå på de finansielle markeder og på boligmarkedet. Faren er bestemt til stede. Den meget lempelige pengepolitik og de ekstremt lave renter risikerer at puste bobler op både på aktiemarkedet og på boligmarkedet. Det kan slå hårdt tilbage på dansk økonomi, hvis der pustes bobler op som springer. Især hvis der bliver tale om en verdensomspændende krise, som er opstået på de finansielle markeder. Derfor skal vi polstre statskassen, så der er noget at stå imod med, når den næste krise kommer. Op til finanskrisen var statskassen ikke tilstrækkeligt godt polstret. Der var ikke tilstrækkeligt med penge i statskassen til at imødegå krisen. Derfor blev vi alt for hurtigt tvunget til at gennemføre markante finanspolitiske stramninger, som gjorde det vanskeligt at komme ud af krisen. Den fejl må vi ikke gentage. Samtidig skal vi gribe ind overfor de mest risikable lånetyper - dels for at tage toppen af boligprisstigningerne, men også for at sikre, at vi ikke bliver fartblinde, og kan håndtere det i vores privat økonomi, den dag renten igen stiger.

For det andet skal der turbo på voksen- og efteruddannelse. Frem mod 2025 øges arbejdsstyrken med 120.000 personer. Det er en kraftig vækst i arbejdsstyrken, men vi har ikke sikret os, at de mennesker der kommer ud på arbejdsmarkedet også har de rigtige kompetencer. Bl.a. ser det ud til, at vi kommer til at mangle faglærte og personer med korte og mellemlange videregående uddannelser. Derfor skal flere opkvalificeres igennem voksen- og efteruddannelse. Det gælder ikke kun dem med job, men også de arbejdsløse. De arbejdsløse som aldrig fik en uddannelse eller hvis uddannelse er forældet, skal have bedre muligheder for at tage fx en erhvervsfaglig uddannelse, mens de er arbejdsløse. Hvis arbejdsløse i dag tager det spring får de kun 80 pct. af dagpengesatsen. Det er ikke hensigtsmæssigt og satsen bør blive sat op, så flere tør tage springet. Vi kan heller ikke blive ved med at sende 15-20 pct. af en ungdomsårgang ud af folkeskolen uden at de kommer videre i uddannelsessystemet, når der bliver færre ufaglærte job. Derfor skal vi investere mere i børnene, mens de er helt små, så de får en bedre skolestart og flere gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse. Potentialet i at få uddannet restgruppen af unge uden uddannelse er stort. Unge, der ikke har anden uddannelse end grundskolen, har typisk en beskæftigelsesgrad på omkring 50 procent. Hvis man giver en erhvervsuddannelse til de unge, der ikke har anden uddannelse, så øges beskæftigelsen med 30 procentpoint.

For det tredje skal vi have flere personer på kanten af arbejdsmarkedet ind i varmen og i job. De gode konjunkturer vi i øjeblikket nyder godt af, er en enestående mulighed for at få de svage grupper i arbejde. Det så vi under sidste højkonjunktur, hvor flere ikke-vestlige indvandre og efterkommere kom i job, og hvor antallet af kontanthjælpsmodtagere med problemer udover ledighed også blev reduceret kraftigt. Det blev omtalt, som det største socialpolitiske fremskridt i årtier. Hvis vi husker at investere i mennesker på kanten af arbejdsmarkedet, og styrker deres kompetencer og giver dem den rigtige støtte med de rigtige aktiveringstilbud, er der gode chancer for, at vi kan gentage succesen fra de gode år. Vejen frem er ikke at skære i ydelserne, som nogen tror. Beskæftigelseseffekterne af at skære i ydelserne for personer på kanten af arbejdsmarkedet er i bedste fald meget små, og alt for små i forhold til de sociale konsekvenser, det har for de overførelsesmodtagere, som står tilbage, og ikke har fået et job. I stedet skal vi styrke beskæftigelsesindsatsen. Som Carsten Koch-udvalget viste er den nuværende indsats alt for ofte ikke målrettet mod arbejdsmarkedet, og man anvender for sjældent virksomhedsrettede tilbud, som virksomhedspraktik og løntilskud. Uddannelsesaktiveringen skal også i højere grad tage udgangspunkt i, hvad det er for kompetencer den enkelte mangler for at få et arbejde.

Grundlæggende handler udfordringerne for dansk økonomi om, hvordan vi bedst sikrer rammerne for, at vi fortsat kan være blandt de mest velstående og mest lige i verden. Det er ikke nemt, men hvis vi prøver at undgå de værste finansielle risici, og anvender det såkaldte økonomiske råderum på de offentlige finanser fornuftigt og investerer i mennesker, er det muligt.

Bragt på Finans.dk d. 28. december 2017